

INTERNI AKT

STRUČNO UPUTSTVO
ZA ORGANIZACIJU I REALIZACIJU OBRAZOVNO-
ODGOJNOG RADA U OSNOVNOJ ŠKOLI U
ŠKOLSKOJ 2020/2021.GODINI

SADRŽAJ

1. PREDMET I PRIMENA STRUČNOG UPUTSTVA	3
2. PRAVNI OKVIR	3
3. UVODNE NAPOMENE	3
3.1. Iskustvo Republike Srbije u ostvarivanju nastave na daljinu.....	3
3.2. Iskustva drugih zemalja prilikom ponovnog otvaranja škola.....	4
4. OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD U ŠKOLSKOJ 2020/2021. GODINI	5
4.1. Poseban program osnovnog obrazovanja i odgoja	5
4.2. Nastava na daljinu u školi	6
4.2.1. Organizacija nastave na daljinu na nivou Republike Srbije	7
4.2.2. Organizacija nastave putem Javnog medijskog servisa Srbije	7
4.3. Obrazovno-odgojni rad u školi kroz neposredni rad i nastavom na daljinu	9
4.3.1. Modeli obrazovno-odgojnog rada	9
4.4. Cjelodnevna nastava i produženi boravak	13
4.5. Obrazovno-odgojni rad za učenike na dužem kućnom i bolničkom liječenju	14
4.6. Organizacija ishrane učenika	14
5. UPUTSTVA	15
5.1. Uputstvo za direktora	15
5.2. Uputstvo za nastavnika i odjeljenskog starješinu	16
5.3. Primjena mjera zaštite zdravlja učenika i zaposlenih u toku obrazovno-odgojnog rada škole	17

1. PREDMET I PRIMENA STRUČNOG UPUTSTVA

Stručnim uputstvom o organizaciji i realizaciji obrazovno-odgojnog rada u osnovnoj školi u školskoj 2020/2021. godini **bliže se uređuju način planiranja, organiziranja i ostvarivanja obrazovno-odgojnog rada osnovne škole i to neposrednog obrazovno-odgojnog rada i obrazovno-odgojnog rada putem nastave na daljinu, kao i modeli obrazovno-odgojnog rada** koji će se primjenjivati u školskoj 2020/2021. godini u zavisnosti od aktuelne epidemiološke situacije, kao i aktuelnih preporuka i mjera nadležnih institucija i organa, radi obezbjeđivanja zaštite zdravlja učenika i zaposlenih, sprečavanja širenja infekcije i zaraznih bolesti, kao i ostvarivanja prava učenika na obrazovanje.

Ukoliko aktuelna epidemiološka situacija bude okončana, preporuke i mjere nadležnih institucija i organa usmjerene za zaštitu zdravlja stanovništva i sprečavanje širenja infekcije zaraznih bolesti budu stavljene van snage i ne postoji opasnost za zdravlje učenika i zaposlenih, odnosno ukoliko se za to steknu u potpunosti bezbjedni uvjeti, škole će ostvarivati redovni neposredan obrazovno-odgojni rad.

Ukoliko aktuelna epidemiološka situacija bude takva da postoji opasnost po zdravlje učenika i zaposlenih i na snazi su odgovarajuće preporuke i mjere nadležnih institucija i organa usmjerene za zaštitu zdravlja stanovništva i sprečavanje širenja infekcije škole će organizirati obrazovno-odgojni rad, u skladu sa ovim stručnim uputstvom.

Uputstvo je namijenjeno osnovnim školama, učenicima, roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima učenika (u daljem tekstu: roditelji), prosvjetnim savjetnicima i ostalim zaposlenim u Ministarstvu.

2. PRAVNI OKVIR

Stručnim uputstvom bliže se uređuju način planiranja, organiziranja i ostvarivanja obrazovno-odgojnog rada osnovne škole u skladu sa Zakonom o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja ("Službeni glasnik RS", br. 88/17, 27/18 -dr. zakon, 10/19 i 6/20) i Zakonom o osnovnom obrazovanju i vaspitanju ("Službeni glasnik RS", br. 55/13, 101/17, 27/18-dr. zakon i 10/19) i u skladu sa propisima kojima se uređuje plan i program nastave i učenja, odnosno nastavni plan i program u osnovnom obrazovanju i odgoju.

3. UVODNE NAPOMENE

3.1. Iskustvo Republike Srbije u ostvarivanju nastave na daljinu

U školskoj 2019/2020. godini u cilju pravilnog i ujednačenog postupanja osnovnih škola u sprovođenju Odluke Vlade Republike Srbije o obustavi izvođenja nastave u visokoškolskim ustanovama, srednjim i osnovnim školama i redovnog rada ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja ("Službeni glasnik RS", broj 30/20), u skladu sa Odlukom o proglašenju vanrednog stanja ("Službeni glasnik RS", broj 29/20)

i Uredbom o mjerama za vrijeme vanrednog stanja ("Službeni glasnik RS", broj 31/20), Ministarstvo prosvjete, nauke i tehnološkog razvoja, kao nadležno ministarstvo za obrazovanje i vaspitanje (u daljem tekstu: Ministarstvo), organiziralo je učenje putem nastave na daljinu i na taj način obezbijedilo kontinuitet u obrazovanju učenika i radu obrazovno-odgojnih ustanova.

Nastava na daljinu organizirana je do kraja nastavne 2019/2020. godine, s tim da su se časovi u periodu od 17.03.2020. godine do 15.06.2020. godine emitovali na kanalima Javnog medijskog servisa -RTS kanal 2, RTS kanal 3 i RTS Planeti.

Putem televizijskih kanala i multimedijских internet platformi, emitovani su časovi nastave za učenike osnovnih i srednjih škola, uključujući i časove pripremne nastave za završni ispit, kao i časove posvećene analizi zadataka u okviru samoprocjene znanja i probnog završnog ispita.

Časovi su emitovani prema unaprijed utvrđenom rasporedu za prvi i drugi ciklus i svaki čas trajao je od 25 do 30 minuta.

Plan nastavnih sadržaja koji su bili predviđeni za snimanje, u skladu sa programima nastave i učenja određenog predmeta, odnosno razreda pripremao je Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, kao institucija nadležna za pripremu planova i programa nastave i učenja.

Posebna pažnja posvećena je osiguranju kvaliteta, pripremi časa u skladu sa programom nastave i učenja određenog predmeta, odnosno u skladu sa didaktičko-metodičkim uputstvom, kao sastavnim dijelom propisanog programa.

Istovremeno, u skladu sa dostavljenim uputstvima, škole su organizirale obrazovno-odgojni rad putem nastave na daljinu za svoje učenike u skladu sa uputstvima Ministarstva.

Novi načini realizacije nastave na daljinu osmišljeni su u skladu sa mogućnostima sistema i kratkim rokovima.

Uspostavljanjem nacionalne platforme za onlajn učenje na adresi *mojaskola.gov.rs* koja podržava nastavu emitovanu na RTS-u uvedena je interaktivnost u vidu testova, a ova platforma doprinijela je izgradnji samoregulacije u učenju kod učenika.

U saradnji sa Kancelarijom za informacione tehnologije i elektronsku upravu Vlade Republike Srbije (u daljem tekstu Kancelarija) uspostavljeno je veb-mjesto *rasporednastave.gov.rs* na kojem su dostupni rasporedi RTS časova, link ka platformi Moja škola *mojaskola.gov.rs*, preporuke za uspostavljanje onlajn komunikacije između nastavnika i učenika (softverska rešenja i uputstva).

3.2. Iskustva drugih zemalja prilikom ponovnog otvaranja škola

Na osnovu analize iskustava drugih zemalja, koje su u prethodnom periodu, pristupile ponovnom otvaranju škola, Ministarstvo je došlo do nalaza da ne postoji naučni konsenzus, na osnovu stručne literature, o uticaju zatvaranja i ponovnog otvaranja škole na prenošenje SARS-COV-2 u zajednici. Činjenica je da u većini zemalja postoji velika zabrinutost učenika i roditelja zbog indirektnog uticaja zatvaranja škola.

Većina primijenjenih modela ponovnog otvaranja škola uključivala je smanjenje veličine odjeljenja (podjela u grupe), povećanje fizičke udaljenosti između učenika i ograničavanje interakcije između grupa kako bi se umanjio potencijal za prenos virusa u školama.

One zemlje koje su ponovo otvorile škole uvele su određenu vremensku dinamiku realizacije neposredne nastave (alternativni rasporedi) u pogledu vremena početaka i završetaka nastave, kao i vremena za odmore i čišćenje učionica i drugih prostorija škole. Također, veliki broj zemalja koristio je i kombinovane modele, pohađanje nastave u različitim smjenama (prijeponde, popodne) ili pohađanje nastave alternativnim danima ili nedjeljama, dok je manji broj zemalja održavao relativno uobičajene školske rasporede.

Mnoge od njih ponovo su otvorile škole samo za mlađe ili starije učenike, kako bi raspoloživ prostor učinili bezbjednim za manji broj učenika. Neke zemlje ponovo su otvorile škole samo za učenike mlađih razreda, a nakon određenog perioda i za učenike starijih razreda. U rijetkim slučajevima bilo je i zemalja kod kojih su se svi učenici istovremeno odmah vratili u škole.

U velikom broju zemalja donijeta je odluka da učenici i/ili zaposleni nose zaštitne maske u školama, uz različito definisanje donje starosne granice. Također, imamo i zemlje koje nisu imale propisanu obaveznu nošenja maski kao dio svog modela ponovnog otvaranja škola. U manjem broju zemalja vršeno je i mjerenje temperature na ulazu u školu. U svim zemljama se insistiralo na organizovanom dodatnom pranju ruku nakon određenih aktivnosti. Sistematsko testiranje na virus SARS-COV-2 ili antitijela u školama vršilo se u malom obimu i ovaj pristup se trenutno ne primjenjuje široko.

4. OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD U ŠKOLSKOJ 2020/2021. GODINI

4.1. Poseban program osnovnog obrazovanja i odgoja

Poseban program osnovnog obrazovanja i odgoja priprema Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja, na osnovu inicijative Ministarstva, a u skladu Zakonom.

Poseban program primjenjuju sve osnovne škole na teritoriji Republike Srbije u školskoj 2020/2021. godini.

Poseban program sadrži:

- dužinu trajanja časa;
- preporuke za organizaciju nastave;
- neophodne sadržaje u skladu sa planom nastave i učenja, koji obezbjeđuju ostvarivanje propisanih ciljeva, ishoda i standarda postignuća;
- didaktičko-metodičko uputstvo za ostvarivanje programskih sadržaja;
- period ostvarivanja propisanih programskih sadržaja.

U skladu sa Zakonom, a na osnovu Posebnog programa čas traje 30 minuta.

Obrazovno-odgojni rad u školskoj 2020/2021. godini planira se kroz organizaciju:

- **Nastave na daljinu u školi**
- **Obrazovno-odgojnog rada u školi kroz neposredni rad i nastavom na daljinu**

4.2. Nastava na daljinu u školi

Nastava na daljinu je poseban oblik obrazovno-odgojnog rada kojim učenici stižu osnovno obrazovanje i odgoj na način koji obezbjeđuje ostvarivanje propisanih ciljeva, ishoda i standarda postignuća, tako što se jedan dio propisanog plana i programa nastave i učenja ostvaruje putem nastave koju ustanova osnovnog obrazovanja i odgoja organizuje koristeći savremene informaciono-komunikacione tehnologije za učenje, i to, prije svega, u situacijama u kojima učenik nije u mogućnosti da pohađa redovnu nastavu, neposredno u prostoru škole.

Nastava na daljinu može se primjenjivati i u slučaju kada određen broj učenika škole iz razloga koji se tiču bezbjednosti i zdravlja nije u prilici da prisustvuje redovnoj nastavi u školi.

Nastava na daljinu organizuje se za učenike škole i obuhvata nastavu i druge oblike obrazovno-odgojnog rada (individualno, u grupi ili odjeljenju).

Nastava na daljinu realizuje se na osnovu Posebnog programa osnovnog obrazovanja i odgoja.

Osnovna škola koristi samo jedan sistem za upravljanje učenjem ¹ po ciklusu, uvažavajući uzrast učenika.

¹ Smjernice za izbor sistema za upravljanje učenjem:

pristup sadržajima i aktivnostima moguć je u bilo koje vrijeme, u zavisnosti od programa i tempa rada korisnika (24 časa tokom 7 dana u nedjelji);
zatvoreno je obrazovno rješenje (ne postoji mogućnost pristupa neovlaštenim licima);
dostupan je putem interneta, posredstvom različitih vrsta digitalnih uređaja (računar, laptop, tablet, mobilni telefon) bez obzira na instaliranu verziju operativnog sistema (Windows/Android/iOS/MacOS);
lokalizovan je na srpski jezik i/ili na jezike nacionalnih manjina;
omogućava kreiranje digitalnih sadržaja koji sadrže tekst, slike, zvuk, video-zapise i linkove ka provjerenim veb sajtovima na koje nastavnik upućuje učenike;
omogućava učitavanje i preuzimanje osnovnih datoteka (tekstualni dokument, tabelarni proračun, multimedijalna prezentacija);
posjeduje ugrađene funkcionalnosti koje omogućavaju komunikaciju na relaciji nastavnik-učenik i učenik-drugi učenici;
omogućava integraciju konferencijskih alata (dijeljenje video-zapisa, zvuka, ekrana) sa mogućnošću snimanja online predavanja/sadržaja i video-zapisa koji mogu biti dostupni svim učenicima na zahtjev (VoD -Video on Demand);
omogućava nastavnicima da kreiraju kvizove/testove ili upitnike za procjenu znanja učenika;
posjeduje mogućnost skladištenja nastavnih materijala i učeničkih radova;
posjeduje mogućnost integracije drugih veb-rješenja;

Prilikom odabira platforme za učenje potrebno je voditi računa o karakteristikama platforme, u pogledu dostupnosti, odnosno vremena korištenja, jezika, operativnog sistema, upotrebe alata, prostora za skladištenje podataka i drugo.

Sistem za upravljanje učenjem jeste specijalizirani softver koji se koristi za planiranje i realizaciju nastavnog procesa u onlajn okruženju, u kome je obezbijedena interakcija svih aktera, kao i uslovi za procjenu učeničkih postignuća.

Proces planiranja nastave u okviru sistema za upravljanje učenjem, između ostalog podrazumijeva kreiranje digitalnih nastavnih sadržaja, dodavanje otvorenih obrazovnih resursa, osmišljavanje aktivnosti učenja (zadaci, radionice, forumi) koje predviđaju pružanje povratne informacije i podsticanje vršnjačkog učenja. Ovi specijalizirani softveri mogu da obezbijede formativnu i sumativnu procjenu učeničkih postignuća ukoliko su epidemiološke mjere takve da se direktna nastava ne preporučuje ni u najmanjim grupama.

4.2.1. Organizacija nastave na daljinu na nivou Republike Srbije

Ministarstvo obrazovno-odgojni rad putem nastave na daljinu (u daljem tekstu: nastavu na daljinu) organizuje u saradnji sa Zavodom za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja emitovanjem časova nastave, koje pripremaju i realizuju nastavnici zaposleni u školama na teritoriji Republike Srbije, na prijedlog školskih uprava Ministarstva, stručnih društava i zajednica škola, kao i samih škola i Zavoda.

Snimljeni časovi čine bazu primjera dobre prakse (u daljem tekstu: Baza časova), koja je dostupna na RTS Planeti i zvaničnoj internet stranici Zavoda i Ministarstva.

Snimljeni časovi iz Baze časova emituju se putem Javnog medijskog servisa Srbije, prema utvrđenom rasporedu časova, čime su dostupni svim učenicima na teritoriji Republike Srbije i škole mogu da ih koriste u slučaju vanrednog stanja ili drugih vanrednih situacija i okolnosti, u skladu planom aktivnosti škole, kao i u redovnim okolnostima, prema procjeni nastavnika i škole.

U okviru nacionalne platforme za onlajn učenje, odnosno sistema za upravljanje učenjem Mudl (engl. *Moodle*) koji je nazvan *Moja škola*, na adresi *mojaskola.gov.rs* koja podržava nastavu emitovanu na RTS-u učenici će imati mogućnost praćenja i realizacije nastave na daljinu, kao i pristupu testovima. U saradnji sa Kancelarijom na veb-mjestu *rasporednaslave.gov.rs* bit će dostupni rasporedi RTS časova, link ka platformi *Moja škola* *mojaskola.gov.rs*, kao i preporuke za uspostavljanje onlajn komunikacije između nastavnika i učenika (softverska rješenja i uputstva).

4.2.2. Organizacija nastave putem Javnog medijskog servisa Srbije

Prikazivanje časova nastave na kanalima RTS 2 i RTS 3 bit će svakog radnog dana u skladu sa rasporedom, prema utvrđenoj satnici prikazivanja časova (Tabela 1). Učenici petog razreda pratit će nastavu na kanalu RTS 2 sa početkom u 8.00 časova i rasporedom od tri časa dnevno, dok će se nastava za učenike (VI-VIII razreda) emitovati na kanalu RTS 3, sa početkom u 8.00 časova.

Nastava za učenike prvog ciklusa osnovnog obrazovanja i odgoja (I-IV razreda) bit će emitovana na multimedijskoj internet platformi RTS Planeta.

Učenici od prvog do sedmog razreda imat će dnevno po tri časa, dok će učenici osmog razreda imati četiri časa.

Ukoliko aktualna epidemiološka situacija bude uticala na promjenu organizacije obrazovno-odgojnog rada u školama, u vidu proglašenja vanredne situacije, moguća je i promjena satnice emitovanja časova, o čemu će učenici i roditelji, kao i škole biti blagovremeno obaviješteni (Tabela 2).

Tabela 1. Časovi nastave na Javnom medijskom servisu za učenike drugog ciklusa

RAZRED	Satnica prikazivanja časova	RAZRED	Satnica prikazivanja časova	
Peti razred	08.00 - 08.30	Sedmi razred	09.45 - 10.15	
RTS 2	08.35 - 09.05		RTS 3	10.20 - 10.50
	09.10 - 09.40			10.55 - 11.25
Šesti razred	08.00 - 08.30	Osmi razred	11.30 - 12.00	
	08.35 - 09.05		12.05 - 12.35	
	RTS 3		09.10 - 09.40	12.40 - 13.10
13.15 - 13.45				

Tabela 2. Časovi nastave na Javnom medijskom servisu

RAZRED	Satnica prikazivanja časova	RAZRED	Satnica prikazivanja časova	
Prvi razred	08.00 - 08.30	Peti razred	13.15 - 13.45	
	08.35 - 09.05		RTS 3	13.50 - 14.20
	09.10 - 09.40			14.25 - 14.55
Drugi razred	08.00 - 08.30	Šesti razred	15.00 - 15.30	
	08.35 - 09.05		RTS 3	15.35 - 16.05
	09.10 - 09.40			16.10 - 16.40
Treći razred	09.45 - 10.15	Sedmi razred	16.45 - 17.15	
	10.20 - 10.50		RTS Z	17.20 - 17.50
	10.55 - 11.25			17.55 - 18.25
Četvrti razred	11.30 - 12.00	Osmi razred	18.30 - 19.00	
	12.05 - 12.35		RTS 3	19.05 - 19.35
	RTS 3		12.40 - 13.10	19.40 - 20.10
20.15 - 20.45				

4.3. Obrazovno-odgojni rad u školi kroz neposredni rad i nastavom na daljinu

Osnovna škola na osnovu Posebnog programa donosi operativni plan organizacije i realizacije nastave u skladu sa svojim prostornim i tehničkim mogućnostima.

Operativni plan organizacije i realizacije nastave sadrži:

plan nastave i učenja u skladu sa posebnim programom;
pregled raspoloživih resursa;
model ostvarivanja nastave;
način ostvarivanja nastave na daljinu, koji uključuje i podatke o odabranoj platformi za učenje;
raspored časova po danima i razredima;
način praćenja i vrednovanja postignuća učenika;
način praćenja ostvarivanja plana aktivnosti.

Sastavni dio operativnog plana jeste i način ostvarivanja nastave na daljinu za učenike koji ne raspolazu potrebnim materijalnim resursima, ukoliko se, odnosno u periodu kada se ostvaruje nastava na daljinu, kao i način pružanja dodatne podrške za učenike kojima je to potrebno.

Operativni plan organizacije i realizacije nastave sastavni je dio godišnjeg plana rada škole i školskog programa.

Škola ima autonomiju da utvrdi vrijeme početka časova i izvrši vremensku organizaciju časova na dnevnom, nedjeljnom i mjesečnom nivou.

Nastava u školi organizira se na način koji osigurava bezbjednost i zdravlje učenika i zaposlenih, u skladu sa preporukama nadležnih organa i institucija, u školskom prostoru.

Organizirati realizaciju nastave na način da svako odjeljenje (grupe) ima svoju učionicu, odnosno tokom malih odmora nema promjene učionice/kabineta, osim kada je to neophodno zbog specifičnosti nastavnih predmeta i korištenja određene opreme i nastavnih sredstava.

Broj učenika koji istovremeno boravi u školi ne smije da pređe 50% ukupnog broja učenika u školi.

Škole će do 24. augusta 2020. godine dostaviti operativni plan organizacije i realizacije nastave nadležnoj školskoj upravi na saglasnost.

4.3.1. Modeli obrazovno-odgojnog rada

Prvi ciklus

za učenike prvog ciklusa, od I-IV razreda, nastava se organizira svakodnevno u školi kroz neposredan obrazovno-odgojni rad;

ukoliko je broj učenika u odjeljenju veći od 15, odjeljenje se dijeli u dvije grupe (škola bira najoptimalniji kriterijum za podjelu na grupe);
ukoliko je broj učenika u odjeljenju 15 i manji, odjeljenje se ne dijeli na grupe, već se nastava realizira za sve učenike istovremeno u jednom terminu;
za svako odjeljenje (grupe) određuje se učionica u kojoj se ostvaruju časovi nastave;
grupe dolaze u dva definisana termina (naprimjer od 8.00 časova i od 10.45);
preporučuje se fleksibilan ili klizni raspored zvonjenja, čime bi se postiglo i različito vrijeme kada su učenici na odmoru i smanjuje se istovremeni boravak učenika u prostorijama predviđenim za komunikaciju (holovi, hodnici, toaleti i slično);
učenici jedne grupe imaju do 4 časa dnevno;
časovi traju po 30 minuta, pauza između smjena u kojima grupe imaju časove, u trajanju od 20 minuta, planirana je za redovno čišćenje, provjetravanje učionica i svih drugih prostora u školi koji se koriste za nastavu i učenje;
svi časovi obaveznih predmeta realizuju se neposredno u školi i to u učionici i na otvorenom prostoru (u dvorištu), kada je god moguće, po utvrđenom rasporedu;
praćenje i vrednovanje razvoja, napredovanja, angažovanja i ocjenjivanja učenika obavljat će se u toku neposrednog obrazovno-odgojnog rada, u skladu sa propisima kojima se uređuje ocjenjivanje učenika u osnovnom obrazovanju i odgoju; izborni programi/predmeti i drugi oblici obrazovno-odgojnog rada realizuju se ili neposredno u školi ili putem nastave na daljinu u skladu sa prostornim i tehničkim mogućnostima škole;
prilikom pripremanja za neposrednu nastavu u školi, nastavnici treba da izrađuju pripreme za nastavne jedinice u digitalnom obliku kako bi se one mogle koristiti i u modelu učenja na daljinu (pitanja, zadaci, materijali za učenje i vježbanje itd);
preporučuje se školama da stručna veća nastavnika zajednički pripremaju i dijele nastavne sadržaje;
u realizaciju pojedinih časova za učenike prvog ciklusa obrazovanja uključeni su stručni saradnici i predmetni nastavnici ukoliko postoji potreba (likovna kultura, muzička kultura i fizički i zdravstveni odgoj);

Drugi ciklus

Za učenike drugog ciklusa obrazovno-odgojni rad organizuje se **kroz osnovni ili kroz kombinovani model**.

Škola vrši usklađivanje operativnih planova sa Posebnim programom i ima autonomiju da pripremi raspored časova za realizaciju neposrednog obrazovno-odgojnog rada, rukovodeći se dnevnim i nedjeljnim brojem časova koji su za odgovarajuće razrede dati u modelima koji slijede.

Polazi se od predmeta koji se polažu na završnom ispitu, odnosno prvo se razmatraju predmeti sa većim fondom časova, pa ostali predmeti, programi i drugi oblici obrazovno-odgojnog rada.

To konkretno znači da se ukupan redovni nedjeljni fond časova mijenja tako što se vrši prilagođavanje ukupnom nedjeljnom fondu časova neposrednog obrazovno-odgojnog rad.

Prilagođavanje se vrši odabirom ključnih nastavnih jedinica po predmetima i sažimanjem preostalih časova nastave za tu nedjelju.

Osnovni model

- za učenike drugog ciklusa, od V-VIII razreda, u onim školama koje imaju prostornih i kadrovskih mogućnosti nastava se organizuje svakodnevno u školi kroz neposredan obrazovno-odgojni rad;
- škole koje su uključene u obogaćen jednosmjenski rad nastavu organiziraju svakodnevno u školi kroz neposredan obrazovno-odgojni rad;
- ukoliko je broj učenika u odjeljenju veći od 15, odjeljenje se dijeli u dvije grupe (škola bira najoptimalniji kriterijum za podjelu na grupe);
- ukoliko je broj učenika u odjeljenju 15 i manji, odjeljenje se ne dijeli na grupe, već se nastava realizira za sve učenike istovremeno u jednom terminu;
- za svako odjeljenje (grupe) određuje se učionica u kojoj se ostvaruju časovi nastave;
- grupe dolaze u dva definisana termina u istoj ili suprotnoj smjeni u odnosu na učenike prvog ciklusa u zavisnosti od raspoloživih kadrovskih i prostornih resursa;
- preporučuje se fleksibilan ili klizni raspored zvonjenja, čime bi se postiglo i različito vrijeme kada su učenici na odmoru i smanjuje se istovremeni boravak učenika u prostorijama predviđenim za komunikaciju (holovi, hodnici, toaleti i slično);
- učenici jedne grupe imaju do 5 časova dnevno;
- časovi traju po 30 minuta, pauza između smjena u kojima grupe imaju časove, u trajanju od 20 minuta, planirana je za redovno čišćenje, provjetravanje učionica i svih drugih prostora u školi koji se koriste za nastavu i učenje;
- svi časovi obaveznih predmeta realiziraju se neposredno u školi i to u učionici i na otvorenom prostoru (u dvorištu), kada je god moguće, po utvrđenom rasporedu;
- praćenje i vrednovanje razvoja, napredovanja, angažovanja i ocjenjivanja učenika obavljat će se u toku neposrednog obrazovno-odgojnog rada, u skladu sa propisima kojima se uređuje ocjenjivanje učenika u osnovnom obrazovanju i vaspitanju;
- izborni programi/predmeti i drugi oblici obrazovno-odgojnog rada realizuju se ili neposredno u školi ili putem nastave na daljinu u skladu sa prostornim i tehničkim mogućnostima škole;
- prilikom pripremanja za neposrednu nastavu u školi, nastavnici treba da izrađuju pripreme za nastavne jedinice u digitalnom obliku kako bi se one mogle koristiti i u modelu učenja na daljinu (pitanja, zadaci, materijali za učenje i vježbanje itd);
- preporučuje se školama da stručna vijeća nastavnika zajednički pripremaju i dijele nastavne sadržaje;

- u realizaciju pojedinih časova, ukoliko postoji potreba, uključeni su i stručni saradnici.

Kombinovani model

- u školama gdje ne postoje mogućnosti da se organizuje nastava svakodnevno za sve razrede drugog ciklusa, nastava se realizira po kombinovanom modelu;
- učenici drugog ciklusa, po razredima, imaju organiziranu nastavu neposredno u školi ili putem nastave na daljinu;
- učenici petog i šestog razreda, u skladu sa organizacijom rada škole, u toku jedne nedjelje imaju neposredan obrazovno-odgojni rad u školi ponedjeljkom, srijedom i petkom, dok učenici sedmog i osmog razreda imaju neposredan obrazovni rad utorkom i četvrtkom. Naredne nedjelje razredi se rotiraju, tako da sedmi i osmi razred neposredan obrazovno-odgojni rad imaju ponedjeljkom, srijedom i petkom, a peti i šesti razred utorkom i četvrtkom;
- škola može grupisati po dva i više razreda i na drugi način, u skladu sa brojem odjeljenja po razredu i raspoloživim kadrovskim i prostornim resursima; učenici drugih razreda u danima kada nemaju neposredan obrazovno-vaspitni rad u školi, imaju nastavu na daljinu gdje treba težiti da se svi predviđeni nastavni sadržaji realiziraju na način prikazan u odjeljku Nastava na daljinu u školi;
- učenici kada nemaju neposredan obrazovno-odgojni rad u školi prate časove nastave koji se emituju putem Javnog medijskog servisa Srbije;
- u toku ostvarivanja neposrednog obrazovno-odgojnog rada, ukoliko je broj učenika u odjeljenju veći od 15, odjeljenje se dijeli u dvije grupe (škola bira najoptimalniji kriterijum za podjelu na grupe);
- ukoliko je broj učenika u odjeljenju 15 i manji, odjeljenje se ne dijeli na grupe, već se nastava realizira za sve učenike istovremeno u jednom terminu;
- za svako odjeljenje (grupe) određuje se učionica u kojoj se ostvaruju časovi nastave;
- učenici jedne grupe imaju do 5 časova dnevno;
- grupe dolaze u dva definisana termina u istoj ili suprotnoj smjeni u odnosu na učenike prvog ciklusa u zavisnosti od raspoloživih kadrovskih i prostornih resursa;
- preporučuje se fleksibilan ili klizni raspored zvonjenja, čime bi se postiglo i različito vrijeme kada su učenici na odmoru i smanjuje se istovremeni boravak učenika u prostorijama predviđenim za komunikaciju (holovi, hodnici, toaleti i slično);
- učenici jedne grupe imaju do 5 časova dnevno;
- časovi traju po 30 minuta, pauza između smjena u kojima grupe imaju časove, u trajanju od 20 minuta, planirana je za redovno čišćenje, provjetranje učionica i svih drugih prostora u školi koji se koriste za nastavu i učenje;
- svi časovi obaveznih predmeta realiziraju se neposredno u školi i to u učionici i na otvorenom prostoru (u dvorištu), kada je god moguće, po utvrđenom rasporedu;
- ocjenjivanje učenika u ovom modelu nastave se realizira kada su učenici u školi uvažavajući sve principe ocjenjivanja, a praćenje i vrednovanje razvoja,

napredovanja i angažovanja učenika obavljat će se u toku neposrednog obrazovno-odgojnog rada i u toku ostvarivanja nastave na daljinu, u skladu sa propisima kojima se uređuje ocjenjivanje učenika u osnovnom obrazovanju i odgoju;

- izborni programi/predmeti i drugi oblici obrazovno-odgojnog rada realizuju se ili neposredno u školi ili putem nastave na daljinu u skladu sa prostornim i tehničkim mogućnostima škole;
- prilikom pripremanja za neposrednu nastavu u školi, nastavnici treba da izrađuju pripreme za nastavne jedinice u digitalnom obliku kako bi se one mogle koristiti i u modelu učenja na daljinu (pitanja, zadaci, materijali za učenje i vježbanje itd);
- preporučuje se školama da stručna veća nastavnika zajednički pripremaju i dijele nastavne sadržaje;
- u realizaciju pojedinih časova, ukoliko postoji potreba, uključeni su i stručni saradnici.

4.4. Cjelodnevna nastava i produženi boravak

Rad u cjelodnevnoj nastavi i produženom boravku organizira se u skladu sa potrebama učenika i roditelja zbog obaveza na radnom mjestu i raspoloživim resursima škole.

Cjelodnevna nastava

Cjelodnevna nastava organizira se shodnom primjenom modela za organiziranje nastave za učenike prvog ciklusa sadržane u ovom uputstvu, u dva termina za časove nastave i u jednom terminu za preostale aktivnosti u okviru cjelodnevne nastave.

Organizacija rada odjeljenja cjelodnevne nastave:

- za učenike prvog ciklusa u odjeljenjima cjelodnevne nastave, nastava se organizuje svakodnevno u školi kroz neposredan obrazovno-odgojni rad. Početak i završetak rada u cjelodnevnoj nastavi utvrđuje škola, po pribavljenom mišljenju roditelja .
- ukoliko je broj učenika u odjeljenju veći od 15, odjeljenje se dijeli u dvije grupe (škola bira najoptimalniji kriterijum za podjelu na grupe); grupe dolaze u istom terminu, utvrđenom za početak rada cjelodnevne nastave;
- obrazovno-odgojni rad u odjeljenju cjelodnevne nastave realiziraju dva nastavnika, istovremeno;
- nakon realizacije časova, prema ranije definisanom rasporedu, nastavnici se rotiraju;
- svi časovi realiziraju se neposredno u školi i to u učionici i na otvorenom prostoru (u dvorištu), kada je god moguće.

Produženi boravak

Produženi boravak organizira se u manjim grupama učenika istog razreda ili izuzetno više razreda, odnosno u homogenim ili izuzetno heterogenim grupama.

Preporučuje se organizacija časova nastave i aktivnosti, odnosno aktivnosti na otvorenom prostoru, kada god to uvjeti dozvoljavaju.

Početak i završetak rada u produženom boravku utvrđuje škola, po pribavljenom mišljenju roditelja.

4.5.Obrazovno-odgojni rad za učenike na dužem kućnom i bolničkom liječenju

Osnovna škola može da organizira obrazovno-odgojni rad kao poseban oblik rada za učenike na dužem kućnom i bolničkom liječenju, uz saglasnost Ministarstva, u skladu sa zakonom i Pravilnikom o načinu organiziranja nastave za učenike na dužem kućnom i bolničkom liječenju (Službeni glasnik RS", broj 66/18).

Za učenike koji zbog zdravstvenih problema ili hroničnih bolesti ne mogu da pohađaju nastavu duže od tri nedjelje, nastava se organizira kod kuće, odnosno u zdravstvenoj ustanovi, dok traje liječenje, na način i pod uvjetima utvrđenim Pravilnikom.

Roditelj učenika koji zbog zdravstvenih problema ili hroničnih bolesti ne može da pohađa nastavu duže od tri nedjelje, dužan je da o potrebi organiziranja nastave za učenika na kućnom liječenju, obavijesti školu u koju je učenik upisan podnošenjem zahtjeva, koji sadrži razloge zbog kojih je učeniku neophodno organizirati nastavu na kućnom liječenju.

Uz navedeni zahtjev, roditelj prilaže medicinsku dokumentaciju i mišljenje interresorne komisije. Roditelj može dostaviti zahtjev i bez mišljenja interresorne komisije, uz navođenje razloga zbog kojih nije bilo moguće njegovo pribavljanje.

Škola nadalje postupa po proceduri utvrđenoj Pravilnikom.

4.6.Organizacija ishrane učenika

Škola obezbjeđuje obroke i užinu za učenike, pripremom hrane u školi ili naručivanjem od odgovarajućeg dobavljača.

Prilikom organiziranja ishrane škola je dužna da primjenjuje sve zdravstveno-higijenske mjere zaštite, u toku pripreme ili prijema i serviranja hrane, u skladu sa mjerama zaštite zdravlja koje će biti date u posebnom uputstvu.

Sva lica koja učestvuju u procesu pripreme ili prijema i serviranja hrane dužna su da se pridržavaju mjera zaštite.

Neophodno je održavati najviši nivo higijene prostorija u kojima se hrana priprema, čuva i servira, kao i neposrednu prethodnu dezinfekciju svih prostorija koje pripadaju tzv. putu kretanja hrane.

Preporučuje se da serviranje obroka, kad god je to moguće, bude u učionicama. Ukoliko se za ishranu koristi školska trpezarija, potrebno je voditi računa o broju

učenika koji istovremeno borave u toj prostoriji, rasporedu stolova i međusobnoj udaljenosti učenika.

Razmjena hrane i pribora među učenicima nije dozvoljena, sa čime treba blagovremeno na odgovarajući način upoznati učenike.

Škola može da preporuči roditeljima da njihova djeca doručkuju, odnosno ručaju prije dolaska u školu, kao i da u školu donesu užinu (u zavisnosti dužine vremena provedenog u školi).

5. UPUTSTVA

5.1 Uputstvo za direktora

Direktor škole odgovoran je za zakonitost, organizaciju i kvalitet obrazovno-odgojnog rada i svih aktivnosti ustanove, u skladu sa zakonom.

- Preduzima sve potrebne mjere za blagovremenu pripremu i regularno sprovođenje obrazovno-odgojnog rada u skladu sa zakonom, podzakonskim aktima i uputstvima Ministarstva;
 - Prisustvuje svim sastancima sa predstavnicima Ministarstva i učestvuje u svim aktivnostima (program obuka, vebinari) vezanim za pripremu početka nove školske godine;
 - Direktor u saradnji sa Timom za obezbjeđivanje kvaliteta i razvoj ustanove, a na osnovu analize realizacije nastave na daljinu u školskoj 2019/2020. godini, izrađuje operativni plan organizacije i realizacije nastave i rukovodi Timom. Prijedlog operativnog plana organizacije i realizacije nastave predstavlja Nastavničkom vijeću, radi pribavljanja saglasnosti.
 - Na odgovarajući način upoznaje sve zaposlene i roditelje sa načinom organizacije obrazovno-odgojnog rada i njihovim ulogama (putem već uspostavljenih kanala komunikacije).
 - Zajedno sa zaposlenima u ponedjeljak 31. augusta 2020. godine u posebnim terminima (popodnevni časovima) organizuje prijem učenika i/ili roditelja, prvog i petog razreda, radi upoznavanja sa odjeljenjskim starješinama i načinom organizacije obrazovno-odgojnog rada poštujući sve propisane epidemiološke mjere.
 - Organizuje poseban dan na početku školske godine, u cilju upoznavanja učenika sa svim procedurama od značaja za ostvarivanje obrazovno-odgojnog rada i primjenu mjera zaštite zdravlja.
- Direktor i stručni saradnici prate nastavu i imaju pristup virtuelnim učionicama, onlajn časovima i drugim oblicima nastave na daljinu.
- Stara se o realizaciji operativnog plana, prati ostvarivanje nastave i preduzima odgovarajuće mjere u cilju potpunog obuhvata učenika kvalitetnom nastavom u bezbjednom okruženju.
 - Izvještava Ministarstvo, odnosno nadležne školske uprave Ministarstva o realiziranim aktivnostima i rezultatima obrazovno-odgojnog rada.

Donosi rješenja zaposlenih o 40-časovnoj radnoj nedjelji usklađena sa planom organizacije i realizacije obrazovno-odgojnog rada.

Organizira sa posebnom pažnjom dežurstva u školskom objektu tokom nastavnog dana (u hodnicima, dvorištu, na ulasku u školu), naročito u periodima neposredno prije i poslije nastave, kao i u vrijeme odmora, što uključuje i razradu putanja kretanja učenika u zajedničkom prostoru (naprimjer kretanje desnom stranom stepeništa i hodnika, upotreba posebanog ulaza za učenike i zaposlene i posebnog izlaza u školski objekat i slično).

Stara se o obezbjeđivanju uvjeta za realizaciju aktivnosti i uvjeta za primjenu mjera, kao i za primjenu mjera zaštite i bezbjednosti zdravlja učenika i zaposlenih, preporučenih od strane nadležnih organa i institucija.

52. Uputstvo za nastavnika i odjeljenjskog starješinu

- Planira, priprema i ostvaruje časove nastave u skladu sa operativnim planom, odnosno planom nastave i učenja u skladu sa posebnim programom.
 - Nastoji da koristi aktivne metode i pristupe planiranju i ostvarivanju nastave.
 - Ima autonomiju da u okviru dnevnog rasporeda časova predviđenog za neposredan rad sa jednom grupom, samostalno (nastavnik razredne nastave) ili u saradnji sa drugim nastavnicima (nastavnik predmetne nastave) izvrši preraspodjelu vremenske dinamike u skladu sa potrebama primjene integrativnog tematskog pristupa u nastavi, odnosno realizacije tematskog dana.
 - U toku ostvarivanja nastave na daljinu naročito vodi računa o opterećenosti učenika, pažljivo odmjeravajući obim i složenost programskih sadržaja i zahtjeva prema učeniku, poštujući vremensku dinamiku predviđenu rasporedom časova.
 - Prati i vrednuje razvoj, napredovanje i angažovanje učenika u toku neposrednog obrazovno-odgojnog rada i u toku ostvarivanja nastave na daljinu i ocjenjuje učenike u toku neposrednog obrazovno-odgojnog rada, u skladu sa propisima kojima se uređuje ocjenjivanje učenika u osnovnom obrazovanju i odgoju.
 - Ličnim primjerom doprinosi poštovanju preporučenih mjera od strane nadležnih organa i institucija u cilju zaštite i bezbjednosti zdravlja.
 - Stara se da učenici primjenjuju mjere zaštite i bezbjednosti zdravlja, preporučenih od strane nadležnih organa i institucija.
 - Sarađuje sa roditeljima i pruža im potrebnu podršku.
- Odjeljenjski starješina – blagovremeno, upozna učenike svoga odjeljenja i njihove roditelje sa načinom realizacije obrazovno-odgojnog rada.

53.Primjena mjera zaštite zdravlja učenika i zaposlenih u toku obrazovno-odgojnog rada škole

Škola je dužna da prati aktuelnu epidemiološku situaciju i sve aktivnosti organizuje na način koji osigurava zaštitu zdravlja učenika i zaposlenih.

U saradnji predstavnika Instituta za javno zdravlje "Milan Jovanović Batut" iz Beograda, predstavnika Svjetske zdravstvene organizacije u Srbiji, predstavnika Unicefa u Srbiji i Ministarstva pripremljeno je uputstvo o mjerama zaštite zdravlja učenika i zaposlenih koje se primjenjuju u školama.

Ovo uputstvo, koje će također biti dostavljeno školama, sadrži konkretne smjernice za postupanje u pogledu nošenja zaštitnih maski, držanja fizičke distance, postupanja prilikom dolaska i odlaska učenika i zaposlenih, pitanja održavanja higijene u prostorijama škole i upotrebe školske opreme i sredstava i druga pitanja i procedure od značaja za primjenu mjera za zaštitu zdravlja učenika i zaposlenih.

Osim toga, planirana je realizacija pripreme zaposlenih u školama, kroz programe obuka i vebinare o primjeni mjera zaštite zdravlja učenika i zaposlenih, a koja će se realizirati do početka školske godine. Priprema uključuje i odgovarajuće video materijale, odnosno tutorijale koji su namijenjeni i učenicima.

MINISTAR
Mladen Šarčević, s.r.

Broj: 610-00-00674/2020-07